

Nader onderzoek beschermde soorten Nijmeegsestraat te Gendt

**Toetsing in het kader van de Wet
natuurbescherming**

**J.H. van der Heide
D. Emond
L.S.A. Anema**

Bureau Waardenburg
Ecologie & Landschap

Nader onderzoek beschermde soorten Nijmeegsestraat te Gendt

Toetsing in het kader van de Wet natuurbescherming

J.H. van der Heide
D. Emond
L.S.A. Anema

Nader onderzoek beschermde soorten Nijmeegsestraat te Gendt

Toetsing in het kader van de Wet natuurbescherming

J.H. van der Heide, D. Emond, L.S.A. Anema

Status uitgave: definitief

Rapportnummer:	22-270
Projectnummer:	21-0800
Datum uitgave:	14 december 2022
Projectleider:	J.H. van der Heide
Tweede lezer:	D. Emond
Naam en adres opdrachtgever:	Hendriks Projectontwikkeling B.V. Postbus 179 5347 KM Oss
Akkoord voor uitgave:	ir. G.H. Bonhof
Datum Akkoord:	14-12-2022

Graag citeren als: van der Heide, JH, D. Emond, L.S.A. Anema. 2022. Nader onderzoek beschermde soorten Nijmeegsestraat te Gendt. Toetsing in het kader van de Wet natuurbescherming Bureau Waardenburg, rapportnr. 22-270. Bureau Waardenburg, Haren.

Trefwoorden: wezel, steenmarter, gewone dwergvleermuis, Wet natuurbescherming, Nijmeegsestraat, Gendt

Bureau Waardenburg bv is niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede voor schade welke voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van Bureau Waardenburg bv.

Opdrachtgever hierboven aangegeven vrijwaart Bureau Waardenburg bv voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

© Bureau Waardenburg bv / Hendriks Projectontwikkeling B.V.

Dit rapport is vervaardigd op verzoek van opdrachtgever en is zijn eigendom. Niets uit dit rapport mag worden vervaardigd en/of openbaar gemaakt worden d.m.v. druk, fotokopie, digitale kopie of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever hierboven aangegeven en Bureau Waardenburg bv, noch mag het zonder een dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd.

Lid van de branchevereniging Netwerk Groene Bureaus. Het kwaliteitsmanagementsysteem van Bureau Waardenburg bv is gecertificeerd door EIK Certificering overeenkomstig ISO 9001:2015. Bureau Waardenburg bv hanteert als algemene voorwaarden de DNR 2011, tenzij schriftelijk anders wordt overeengekomen.

Bureau Waardenburg, Varkensmarkt 9 4101 CK Culemborg, 0345 51 27 10, info@buwa.nl, www.buwa.nl

Samenvatting

Bureau Waardenburg heeft in opdracht van Hendriks Projectontwikkeling B.V. de betekenis van het plangebied aan de Nijmeegsestraat te Gendt voor vleermuizen, marterachtigen (inclusief steenmarter), das, alpenwatersalamander, kamsalamander, roofvogels en eekhoorn onderzocht. Dit in het kader van procedure voor een omgevingsvergunning voor aanleg van een nieuwe woonwijk. Het onderzoek volgde uit eerder oriënterend onderzoek (*quick scan*) naar de betekenis van het plangebied voor beschermde soorten. Op basis van de beschikbare informatie kon in de quick scan geen uitsluitel worden gegeven over de betekenis van het plangebied voor vleermuizen, marterachtigen (inclusief steenmarter), das, alpenwatersalamander, kamsalamander, roofvogels, steenuil en eekhoorn. Voor steenuil was in een ander nader onderzoek voldoende informatie bekend (van Eijk & van Proosdij, 2020; Twisk, 2018). Naar die soort is in 2022 geen nader onderzoek verricht.

Voor de voorgenomen werkzaamheden is een ontheffing Wet natuurbescherming nodig voor het vernielen en beschadigen van verblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis (Wnb art. 3.5.4). Daarnaast is er afhankelijk van hoe en wanneer de werkzaamheden worden uitgevoerd mogelijk een ontheffing nodig voor het doden en/of verwonden van dieren (Wnb art. 3.5.1) en het opzettelijk verstoren (Wnb art. 3.5.2).

Indien door werkzaamheden de verblijfplaats in het woonhuis wordt aangetast of ontoegankelijk raakt is sprake van een overtreding van de Wet natuurbescherming. Voor uitvoering van de werkzaamheden is naar oordeel van het bevoegd gezag in dat geval een ontheffing van de Wet natuurbescherming nodig (Wnb art. 3.10.1).

Door de werkzaamheden zal een mogelijk essentieel foerageergebied van steenuil verdwijnen. Dit betreft een overtreding van de Wet Natuurbescherming (wnb art. 3.1.1). Er dient een nader onderzoek verricht te worden naar het voorkomen van steenuil in de omgeving om zo te onderzoeken of het plangebied daadwerkelijk een essentieel onderdeel is van het territorium van steenuil en zo ja, wat er dan eventueel benodigd is qua compensatie.

De in dit rapport gepresenteerde gegevens over beschermde soorten zijn houdbaar tot drie jaar na afronding van het veldonderzoek. Indien de in dit rapport beschreven ingreep wijzigt dan wel wordt uitgevoerd na 2025 kan een actualisatie van het onderzoek nodig zijn.

Inhoud

Samenvatting	3
1 Inleiding	5
1.1 Aanleiding en doel	5
1.2 Resultaat oriënterend onderzoek	5
1.3 Verantwoording	6
2 Plangebied en uit te voeren werkzaamheden	7
2.1 Plangebied	7
2.2 Uit te voeren werkzaamheden	7
3 Aanpak inventarisatie	9
3.1 Relevante soorten	9
3.2 Winter onderzoek	9
3.3 Bronnen onderzoek	9
3.4 Methodiek amfibieën	9
3.5 Methodiek marterachtigen	10
3.6 Methodiek vleermuizen	11
4 Resultaten veldonderzoek	13
4.1 Winteronderzoek	13
4.2 Alpenwatersalamander en kamsalamander	13
4.3 Marterachtigen	14
4.4 Vleermuizen	15
4.5 Steenuil	19
5 Effecten op beschermde diersoorten	20
5.1 Alpenwatersalamander en kamsalamander	20
5.2 Marterachtigen	20
5.3 Vleermuizen	20
5.4 Steenuil	21
6 Beoordeling Wet natuurbescherming en benodigde maatregelen	22
6.1 Marterachtigen	22
6.2 Vleermuizen	22
6.3 Steenuil	24
6.4 Overige soorten en soortgroepen	24
6.5 Ontheffing	24
6.6 Natuurkansen	25
7 Literatuur	26

1 Inleiding

1.1 Aanleiding en doel

Hendriks Projectontwikkeling B.V. is voornemens om op de Nijmeegsestraat ter hoogte van nummer 48 te Gendt een nieuwe woonwijk te realiseren. Zowel Regelink in 2019 (Craenmehr & Twisk, 2019) en Ecoconsultancy in 2021 (Janssen, 2021) hebben een oriënterend onderzoek in het kader van de Wet natuurbescherming (Wnb) uitgevoerd. Tevens heeft er nader onderzoek naar kleine marterachtigen, steenuil en sperwer plaatsgevonden in het plangebied (Twisk, 2018) en grenzend aan het plangebied (van Eijk & van Proosdij, 2020). Het onderzoek van Ecoconsultancy (Janssen, 2021) is specifiek gericht op het huidige plangebied en werkzaamheden en op basis van dit onderzoek diende er nader onderzoek plaats te vinden.

Op basis van de beschikbare informatie kon geen uitsluitel worden gegeven over de betekenis van het plangebied voor vleermuizen, marterachtigen (inclusief steenmarter), das, alpenwatersalamander, kamsalamander, roofvogels en eekhoorn (zie ook §1.2). Als het plangebied van betekenis is voor deze soorten, kan naar het oordeel van het bevoegd gezag een ontheffing van de Wnb noodzakelijk zijn. Om uitsluitel te kunnen geven over de betekenis van het plangebied voor deze soorten is in 2022 nader onderzoek uitgevoerd. Voorliggend rapport doet verslag van de bevindingen van dit nader onderzoek.

1.2 Resultaat oriënterend onderzoek

Op basis van de quickscan Wet natuurbescherming (Janssen, 2021) dient voor de uitvoering van de werkzaamheden middels aanvullend ecologisch onderzoek duidelijkheid te worden verkregen omtrent de aan- of afwezigheid van een verblijfplaats en/of functie van de onderzoekslocatie voor steenuil, vleermuizen, kleine marterachtigen, steenmarter en amfibieën (alpenwatersalamander en kamsalamander). Om daarnaast vast te kunnen stellen of er eekhoornnesten, nesten van roofvogels, ransuil en roek en/of potentiële verblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen op de onderzoekslocatie aanwezig zijn, is een nadere inspectie in de winterperiode/bladloze periode noodzakelijk. Bij aantreffen van een potentieel nest en/of verblijfplaats van eekhoorn, roofvogels, ransuil, roek en boombewonende vleermuizen is een nader onderzoek benodigd.

Het nader onderzoek zoals geadviseerd vanuit de quickscan is in onderhavig document uitgewerkt. Echter voor steenuil is uit andere rapporten voldoende informatie gekomen over de lokale verspreiding ((van Eijk & van Proosdij, 2020; Twisk, 2018), waaruit is gebleken dat deze niet in het plangebied voorkomt. Er hoeft daarom geen nader onderzoek plaats te vinden naar steenuil. Wel is het plangebied van belang als foerageergebied voor steenuil (Twisk, 2018). Potentiële effecten op deze soort zijn derhalve meegenomen in de effectbeoordeling van deze rapportage.

1.3 Verantwoording

De toetsing is een effectbepaling en -beoordeling op basis van de huidige aanwezigheid van voor vleermuizen, marterachtigen (inclusief steenmarter), das, alpenwatersalamander, kamsalamander, roofvogels en eekhoorn in het plangebied, de functie van het plangebied en de directe omgeving voor deze soorten en de voorgenomen ingreep. De toetsing is opgesteld op basis van het in 2022 uitgevoerde veldwerk, de huidige ter beschikking staande kennis en inschattingen van deskundigen.

Veldonderzoek

Het veldwerk is uitgevoerd volgens de geldende soortprotocollen; het Vleermuisprotocol 2022 en de Handreiking kleine marterachtigen (Bouwens, 2017). Tevens heeft er een winteronderzoek plaatsgevonden om potenties voor soorten goed in beeld te krijgen.

De in dit rapport gepresenteerde gegevens over beschermde soorten zijn houdbaar tot drie jaar na afronding van het veldonderzoek. Indien de in dit rapport beschreven ingreep wijzigt dan wel wordt uitgevoerd na 2025 kan een actualisatie van het onderzoek nodig zijn.

Medewerkers

Aan de totstandkoming van dit rapport werkten mee:

Jan Erik van der Heide	projectleiding, rapportage
Lieuwe Anema	veldwerk, GIS, fotografie.
Dimitri Emond	veldwerk, rapportage, fotografie.
Gertrud Berg	kwaliteitscontrole

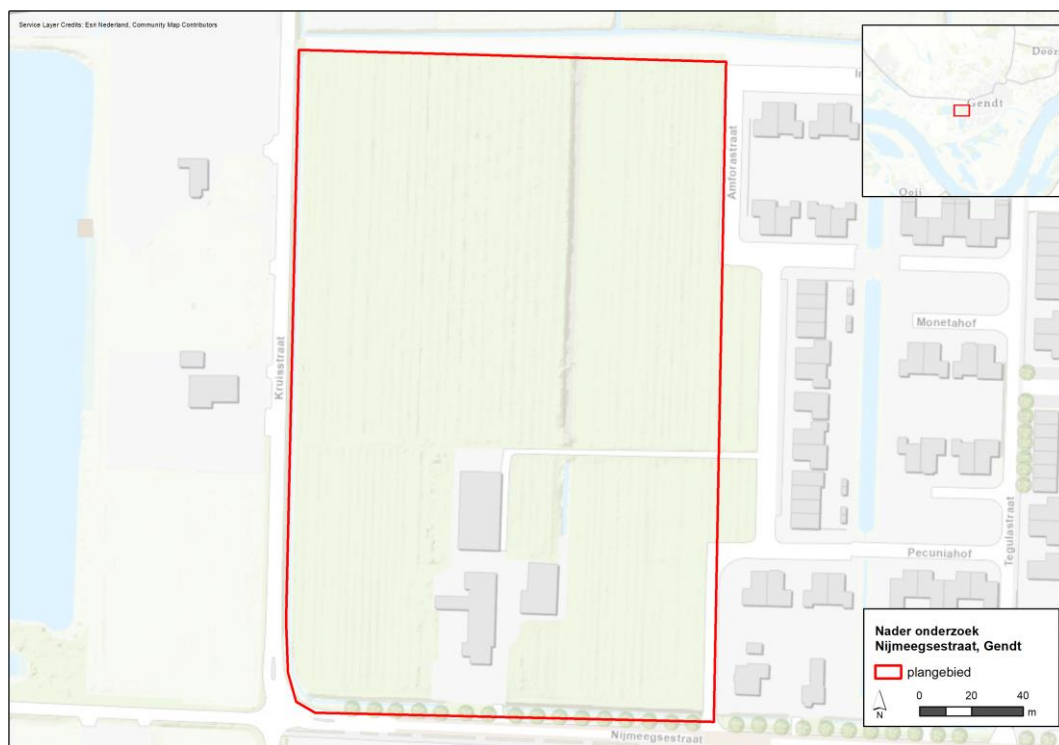
Genoemde personen zijn door opleiding, werkervaring en zelfstudie gekwalificeerd voor de door hen uitgevoerde werkzaamheden. Het project is uitgevoerd volgens het kwaliteitshandboek van Bureau Waardenburg. Het kwaliteitsmanagementsysteem van Bureau Waardenburg is ISO gecertificeerd.

2 Plangebied en uit te voeren werkzaamheden

2.1 Plangebied

Het plangebied betreft een voormalige boomgaard met een woonboerderij en twee schuren. In het midden van de boomgaard loopt een (noord-zuidelijke) ondiepe greppel waarvan de randen dichtbegroeid zijn met bomen en struiken. Aan de noordelijke en westelijke grens van het plangebied lopen twee sloten. Ten noorden, zuiden en westen van het plangebied staan verspreid enkele woonhuizen. Ten oosten van het plangebied is recent een nieuwe woonwijk gebouwd. Voorafgaand de uitvoering van het nader onderzoek naar amfibieën en (kleine) marterachtigen (15 juni 2022) waren alle bomen in de boomgaard geroid en de dichtbegroeide greppel gedempt. Aan het einde van het nader onderzoek betrof het plangebied een ruig grasland in plaats van een boomgaard.

Figuur 2.1 Ligging van het plangebied aan de Nijmeegsestraat te Gend

2.2 Uit te voeren werkzaamheden

Informatie over de voorgenomen ingreep is aangeleverd door Hendriks Projectontwikkeling B.V. Hendriks Projectontwikkeling B.V. is voornemens om een woonwijk te realiseren in het plangebied (zie Figuur 2.2). Deel 1 van de woonwijk is al gerealiseerd. Voor de realisatie van deel 2 van de woonwijk zal het boomgaardperceel en de meest noordelijk gelegen schuur in het plangebied verwijderd worden. De woonboerderij en naastgelegen schuur blijven behouden. Tijdens de uitvoering van het nader onderzoek waren alle bomen in de boomgaard al geroid en de greppel gedempt.

Figuur 2.2 Stedenbouwkundigplan van nieuwbouw in Gendt (Janssen, 2021). Het nader onderzoek heeft betrekking op het blauw omlijnde gebied (deel 2).

3 Aanpak inventarisatie

3.1 Relevante soorten

Zowel de gebouwen als de boomgaard in het plangebied zijn geschikt als verblijfplaats of essentieel onderdeel van het leefgebied voor vleermuizen, marterachtigen (inclusief steenmarter), das, alpenwatersalamander, kamsalamander, roofvogels en eekhoorn. Omdat niet alle bomen goed konden worden onderzocht tijdens de quickscan (Janssen, 2021), heeft er in de winter van 2021/2022 een winterbezoek plaatsgevonden in de bladloze periode. Daarna is soortspecifiek nader onderzoek verricht voor de salamanders, marterachtigen en vleermuizen. De onderzoeksmethodes zijn hierna per soort toegelicht.

3.2 Winter onderzoek

Om vast te kunnen stellen of er eekhoornnesten, nesten van roofvogels, ransuil en roek en/of potentiële verblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen in het plangebied aanwezig zijn, is een nadere inspectie in de winterperiode/bladloze periode uitgevoerd.

Op 18 januari 2022 zijn alle laagstam fruitbomen onderzocht op de aanwezigheid van nesten met een potentie om gebruikt te worden door soorten met een jaarrond beschermde status of door eekhoorn. Ook is er gekeken naar mogelijkheden voor vleermuizen (holtes) in bomen en is gezocht naar de aanwezigheid van de das in en direct rond het plangebied. Het gehele plangebied is doorlopen en ook een deel van de directe omgeving. Hierbij is gekeken naar holtes, waarbij ook gebruik is gemaakt van een verrekijker. Daarnaast is gelet op sporen (vraat, prenten, uitwerpselen) en nesten en waarnemingen (geluid, zicht) van (roof)vogels.

3.3 Bronnen onderzoek

Voor een actueel overzicht van de beschermde soorten, waarnaar nader onderzoek is verricht, is de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) geraadpleegd op 14-11-2022. Bij het raadplegen van de NDFF is uitgegaan van een zoekgebied met een straal van ca. drie km om het plangebied en gegevens tot vijf jaar oud. Daarnaast is, voor zover nodig, gebruik gemaakt van achtergronddocumentatie (zie literatuurlijst).

3.4 Methodiek amfibieën

Het onderzoek naar salamanders is uitgevoerd conform het Kennisdocument kamsalamander (BIJ12, 2017b). Behalve alpenwatersalamander en kamsalamander is ook gelet op de - uit de omgeving bekende - poelkikker. Voor het aantonen van larven of volwassen exemplaren is gewerkt met amfibieënfuiken en schepnet. Op 15 juni 2022 zijn twee amfibieënfuiken geplaatst in de (oost-west lopende) watergang aan de noordzijde van het perceel. Amfibieënfuiken in de noord-west lopende watergang aan de westzijde van het perceel, zou te opzichtig zijn geweest en daarmee een verhoogde kans op vandalisme. Tijdens het controleren op 17 juni bleek de watergang echter te zijn geschoond door het

waterschap, en waren de fuiken verdwenen. Op 8 juli 2022 zijn opnieuw twee fuiken geplaatst in dezelfde watergang, op twee locaties die niet geschoond waren. Deze zijn op 11 juli weer gecontroleerd en opgehaald. Aanvullend heeft op 15 juni en 11 juli bemonstering van de watergangen met een schepnet plaatsgevonden. Tijdens alle bezoeken en de bezoeken ten behoeve van kleine marterachtigen (zie onder) is gelet op dieren op het land door plaatmateriaal, hout e.d. om te draaien.

3.5 Methodiek marterachtigen

Voor het onderzoek naar kleine marterachtigen is gewerkt conform de Handreiking kleine marters van de provincie Noord-Brabant (2017). Deze schrijft de inzet van verschillende methodieken (sporenbuis, marterkist, losse cameraval) voor. In dit onderzoek is gebruik gemaakt van één marterkist (met cameraval), een losse cameraval (struikrover) en acht sporenbuizen (met inktbed en papieren vellen). Gelet op de beschikbare oppervlakte geschikt habitat in het plangebied is dit (wat betreft vereiste hoeveelheid onderzoeksinspanning per ha) in ruime mate toereikend om aanwezigheid te kunnen aantonen, volgens bovengenoemde Handreiking. Alle materialen zijn op 15 juni 2022 in het veld geplaatst. Bij de plaatsing (Figuur 2) is zoveel mogelijk rekening gehouden met optimaal habitat (potentiële verblijfplaatsen en potentieel foerageergebied) voor kleine marterachtigen om de trefkans te verhogen.

Na circa drie weken (8 juli 2022) is een tussentijdse controle uitgevoerd. Hierbij zijn de sporenbuizen voorzien van nieuwe vellen en de cameravallen van nieuwe batterijen. Bij dit bezoek zijn ook de geheugenkaartjes van de cameravallen verwisseld. Op 27 juli 2022 (na zes weken onderzoek) zijn alle materialen weer opgehaald, waarna de camerabeelden en sporenvellen zijn geanalyseerd op vastgelegde soorten. Tijdens alle veldbezoeken is tevens gelet op sporen (uitwerpselen, prenten etc.) van kleine marterachtigen tijdens de verplaatsingen te voet tussen de verschillende onderzoeksopstellingen.

Figuur 2. Locaties van de verschillende onderzoeksmaterialen in het plangebied.

Zoals in paragraaf 2.1 al aangegeven was bij de aanvang van het marteronderzoek het plangebied al behoorlijk van karakter veranderd door de uitgevoerde rooiwerkzaamheden. Ook tijdens de zes weken durende onderzoeksperiode heeft nog verstoring plaatsgevonden door de schoningswerkzaamheden van de watergangen en graafwerkzaamheden (beide door derden) langs de zuidkant van het perceel. Hierdoor waren sporenbuizen verplaatst of bedekt geraakt met bagger. Tijdens de controleronde is dit zo goed mogelijk geprobeerd te herstellen, maar het is niet uitgesloten dat deze ingrepen van invloed zijn geweest op de resultaten.

3.6 Methodiek vleermuizen

Het onderzoek naar verblijfplaatsen van vleermuizen is gebaseerd op het Vleermuisprotocol 2021. Uitgangspunt daarvoor zijn de voorwaarden ten aanzien van gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en laatvlieger. Het onderzochte gebied is zesmaal

bezoekt, viermaal in mei-juli gericht op zomer- en kraamverblijven en tweemaal in augustus - september gericht op paar- en overwinteringsplaatsen.

Een massawinterblijfplaats werd op voorhand uitgesloten. De gebouwen in het plangebied zijn te laag, bevatten te weinig buffercapaciteit qua temperatuur en zijn hierdoor ongeschikt.

Een overzicht van de bezoekdata, tijden en omstandigheden is gegeven in Tabel 3.1. Het onderzoek is uitgevoerd door Silvavir ecologisch advies. De bezoeken zijn uitgevoerd bij geschikte weersomstandigheden. Het onderzoek is lopend uitgevoerd. Hiervan zijn vier bezoeken met drie personen uitgevoerd, gezien de grootte van het plangebied. Bij het bezoek op 9 juni 2022 kon er echter maar met twee personen onderzoek verricht worden, daarom is er een extra bezoek verricht op 7 juli 2022, ook met twee personen.

Tijdens het veldwerk is gelet op roepende dieren en verblijfplaats indicerend gedrag (in- en uitvliegende dieren, baltsvluchten en het zwermgedrag). Ook is gelet op sociale geluiden van vleermuizen rond uitvliegtijd. Vlak voor het uitvliegen van vleermuizen uit een verblijfplaats kunnen sociale geluiden worden gehoord. Deze geluiden kunnen dan de verblijfplaats 'verraden'.

Apparatuur, materieel

Er is bij het vleermuisonderzoek gebruik gemaakt van een batdetector van het type Pettersen D240x, voorzien van opname apparatuur. Geluidsopnames van lastig van elkaar te onderscheiden soorten kunnen met het programma BatSound / Batexplorer worden gedetermineerd. De onderzoeker heeft daarnaast ook een led-zaklamp, waarmee zwermgedrag kan worden vastgesteld, en wordt gebruik gemaakt van een warmtebeeldcamera. Hiermee kunnen in- en uitvliegende vleermuizen beter waargenomen worden dan met de batdetector alleen.

Tabel 3.1 Overzicht data en weersomstandigheden inventarisatie vleermuizen.

Datum	19-05-2022		30-05-2022		09-06-2022		07-07-2022		17-08-2022		06-09-2022	
	Begin	Eind	Begin	Eind	Begin	Eind	Begin	Eind	Begin	Eind	Begin	Eind
Tijdstip	21:30	23:30	03:20	05:25	21:50	23:59	21:55	00:00	21:56	23:56	21:10	23:15
Temperatuur	16°C		7°C		16°C		16°C		16°C		16°C	
Bewolking	Helder		Half bewolkt		Helder		Bewolkt		Half bewolkt		Half bewolkt	
Windkracht	1 Bft		1 Bft		2 Bft		3 Bft		2 Bft		2 Bft	
Neerslag	Geen		Geen		Geen		Geen		Geen		Geen	
# Pers.	3		3		2		2		3		3	

4 Resultaten veldonderzoek

In dit hoofdstuk is de betekenis van het plangebied voor beschermde soorten beschreven op basis van de resultaten van de inventarisaties en beschikbare bronnen.

4.1 Winteronderzoek

Op 18 januari 2022 is het winteronderzoek uitgevoerd. Daarbij is gebleken dat het terrein aan de noord- en oostkant is afgesloten met een hoog hekwerk. Das, kleine marterachten en haas kunnen het hekwerk wel passeren. De westzijde wordt begrensd door een sloot. De zuidzijde is geheel toegankelijk en wordt niet begrensd door een sloot of door hekwerk.

In en rond de laagstamboomgaard zijn kramsvogel, pimpelmees, koolmees, houtduif, ekster en buizerd gehoord en/of gezien. De houtwal/droge greppel in het midden van het plangebied is geschikt habitat voor kleine marterachtigen. Nesten van roofvogels of eekhoorn zijn er niet gevonden, zowel niet in de houtwal alsook niet in de laagstamboomgaard. De laagstamboomgaard is voor deze soorten ook niet geschikt. Tevens is de laagstamboomgaard niet geschikt voor verblijfplaatsen van vleermuizen.

Aan de zuidkant van de houtwal ligt een hoop met palen. Daar lijkt een verblijfplaats te zijn van een haas, op basis van de aanwezige sporen. Op meerdere plekken in het plangebied liggen (palen)hopen die ook voor marterachtigen interessant zijn om te gebruiken als verblijfplaats. In het plangebied is een haas waargenomen en ook waren er meerdere molshopen. Binnen het plangebied zijn geen sporen van das aangetroffen. Het plangebied, met name de laagstamboomgaard, kan een foerageergebied vormen voor de steenuil.

De hoge bomen aan de Nijmeegsestraat bevatten geen nesten van soorten met een jaarrond beschermd nest. Tevens zijn er geen holtes aanwezig in deze bomen, waardoor verblijfplaatsen van vleermuizen in deze bomen worden uitgesloten.

4.2 Alpenwatersalamander en kamsalamander

Bronnenonderzoek

In de NDFF zijn tot vijf jaar geleden geen waarnemingen van poelkikker en alpenwatersalamander bekend binnen het plangebied. Poelkikker is wel bekend uit de Gendtse Waard (> 1 kilometer) (onderzoek Waardenburg Ecology). Van kamsalamander is één waarneming uit 2020 bekend; aan de zuidzijde van de Nijmeegsestraat.

Verblijfplaatsen en functioneel leefgebied

In de watergangen rond het plangebied zijn geen alpenwatersalamander, kamsalamander en poelkikker waargenomen. Een functie van het plangebied voor deze soorten kan worden uitgesloten. Met behulp van fuiken en schepnet zijn wel klein watersalamander (larven) en bastaardkikker (adulten) aangetroffen. Daarnaast zijn ook de vissoorten tiendoornige stekelbaars en kleine modderkruiper waargenomen. In de marterkist (zie 4.3) is een gewone pad vastgelegd.

Figuur 3. Amfibieënfuik in de noordelijke watergang.

4.3 Marterachtigen

Bronnenonderzoek

In de NDFF zijn tot vijf jaar geleden waarnemingen van wezel en steenmarter bekend. Wezel is in 2019 waargenomen in de Gendtse Waard en in 2020 net ten zuiden van de Nijmeegsestraat. Van steenmarter is slechts één waarneming bekend uit de Dorpsstraat, in 2018, op circa 900 meter van het plangebied. In het oostelijk gelegen perceel (destijds ook een boerderij met boomgaard, nu een woonwijk in aanbouw) zijn in 2019 geen kleine marterachtigen aangetroffen (van Eijk & van Proosdij, 2020).

Verblijfplaatsen en functioneel leefgebied

Tijdens het onderzoek met cameravallen en sporenbuizen zijn geen kleine marterachtigen (wezel, hermelijn en bunzing) in het plangebied waargenomen. Het plangebied heeft geen functie voor deze soorten. In hoeverre de rooi- en graafwerkzaamheden van invloed zijn geweest op de resultaten valt lastig te zeggen. Het ontbreken van konijn (voornamelijk prooidier van hermelijn) en substantiële hoeveelheden woelmuizen (voornamelijk prooidier van wezel) maken het ook geen optimaal geschikt leefgebied. Voor bunzing is het waarschijnlijk te nat. Daarnaast is niet bekend in hoeverre de aanwezigheid van een steenmarterterritorium (zie onder) van invloed kan zijn op de aanwezigheid van kleine marters. De voedselbronnen verschillen weliswaar tussen de soorten, maar met steenmarter is wel sprake van enige overlap en daarmee concurrentie.

Steenmarter

Rond de boerderij is meerdere malen een steenmarter aangetroffen. Op de cameraval is vrij regelmatig een steenmarter vastgelegd, waarvan ook met jongen. In één van de sporenbuizen is eenmaal sporen van een steenmarter waargenomen. Ook tijdens het onderzoek naar vleermuizen zijn tijdens het voorjaarsonderzoek bij twee bezoeken (9 juni

en 7 juli 2022) twee tot drie steenmarters waargenomen. Op basis van het aantal waarnemingen met behulp van de cameraval en de zichtwaarneming op 7 juli 2022 mag er vanuit worden gegaan dat het woonhuis een functie heeft als kraamverblijfplaats. Ook buiten de kraamperiode wordt het huis mogelijk gebruikt als vaste rust- en verblijfplaats. Het omliggende gebied vormt het leefgebied. Een territorium van een steenmarter in stedelijke omgeving bedraagt circa 80-100 hectare. De dieren kunnen 's nachts behoorlijke afstanden afleggen, op zoek naar voedsel (3-5 kilometer). De voormalige boomgaard is geen essentieel leefgebied voor de steenmarter. In de directe omgeving is nog voldoende vergelijkbaar biotoop aanwezig waar voedsel gevonden kan worden.

Figuur 4. Shot uit de marterkist (egel linksboven) en verschillende opnames van steenmarter, waaronder een jong dier (rechtsonder) en stoeiende dieren (linksonder),

Overige soorten

Naast de hierboven genoemde steenmarter zijn tijdens het onderzoek haas (zichtwaarnemingen), egel (foto in marterkist en op cameraval), bosmuis, huisspitsmuis, ree, gewone pad en bruine rat (niet beschermd). Daarnaast zijn verschillende vogelsoorten vastgelegd die op het erf broeden (koolmees, vink, ekster, merel, zanglijster, winterkoninkje).

4.4 Vleermuizen

Bronnenonderzoek

In de NDFF zijn tot vijf jaar geleden wel waarnemingen van vleermuizen bekend in de directe omgeving van het plangebied. Dit betroffen hoofdzakelijk gewone dwergvleermuizen die waarschijnlijk in de buurt foerageerden. Deze zijn gemonitord tijdens de vleermuistransecttellingen en tijdens de jaarrond tuintellingen. Tevens is er nog een waarneming gedaan in 2022 van een langsvliegende laatvlieger en een rosse vleermuis

tijdens een transecttelling. Waarnemingen van vleermuisverblijfplaatsen in het plangebied en de directe omgeving zijn niet bekend in de NDFF.

Verblijfplaatsen

Gewone dwergvleermuis - kraamverblijven

Tijdens het onderzoek in 2022 zijn geen (aanwijzingen voor) een kraamverblijfplaats aangetroffen.

Gewone dwergvleermuis - zomerverblijfplaats

Er zijn tijdens het onderzoek in 2022 wel (aanwijzingen voor) zomerplaatsen gevonden van gewone dwergvleermuizen. Het betroffen enkele uitvliegende individuen die op 19 mei 2022 om circa 22:00 uur uitvlogen uit de meest noordelijke schuur. Deze locatie wordt aangemerkt als zomerverblijfplaats. Er zijn bij deze schuur drie verblijfplaatsen aangetroffen, waarbij er aan de zuidkant op twee locaties in totaal drie individuen uitvlogen. Aan de oostzijde van de schuur vloog ook één individu uit.

Onder een zomerverblijfplaats valt elke verblijfplaats die gebruikt wordt door vleermuizen die niet in winterslaap zijn én waarvan niet aangetoond is dat het een kraamverblijfplaats dan wel een paarverblijfplaats betreft. Het gaat hierbij dus zowel om locaties van vrouwtjes als mannetjes, losse individuen of kleine groepjes dieren.

Gewone dwergvleermuis – paar- en winterverblijven

Op 17 augustus 2022 is een baltsend mannetje gewone dwergvleermuis gehoord en gezien. Deze was aanwezig bij de voorgevel van de woning en vloog telkens tussen de bomenrij en de woning. De baltslocaties liggen binnen een territorium. Binnen het territorium liggen de paarverblijfplaatsen. De baltslocatie kan, maar hoeft niet per definitie, als paarverblijfplaats in gebruik te zijn. Verder is er geen baltsgedrag waargenomen.

Een paarverblijfplaats kan zich onder de dakpannen bevinden, in spouwmuren of andere type spleetvormige verblijfplaatsen. Verblijfplaatsen van gewone dwergvleermuizen kunnen vaak niet exact worden vastgesteld, omdat gewone dwergvleermuizen meestal vliegend baltsen. Soms kunnen invliegende of uitvliegende exemplaren worden waargenomen, dan is de verblijfplaats aantoonbaar. Bovendien wisselen ze ook regelmatig van verblijfplaatsen binnen hun territorium. Bij het onderzoek zijn tijdens het onderzoek naar paarverblijfplaatsen geen invliegende of uitvliegende exemplaren waargenomen.

In 2022 zijn geen aanwijzingen voor winterverblijven van gewone dwergvleermuizen gevonden in het plangebied. De aanwezigheid van massawinterverblijven wordt daarmee, in combinatie met de ongeschiktheid van de gebouwen, uitgesloten in het plangebied. Het is mogelijk dat een mannetje en één of enkele vrouwtjes ook in milde wintermaanden in paarverblijfplaatsen aanwezig zijn. Enkele graden (nacht)vorst wordt in de paarverblijfplaatsen vaak wel getolereerd, bijvoorbeeld op plekken waar overdag de zon op schijnt. Bij strenge vorst verhuizen dwergvleermuizen doorgaans naar goeddeels vorstvrije winterverblijfplaatsen in grote gebouwen.

Gewone dwergvleermuizen maken jaarrond gebruik van gebouwen. Alleen paarverblijfplaatsen en verblijfplaatsen van individuele dieren worden ook wel in bomen aangetroffen. Ze zullen niet overwinteren in bomen (BIJ12 2017a). Er zijn echter geen waarnemingen gedaan van verblijfplaatsen in bomen rond het plangebied.

Overige soorten

Er zijn geen verblijfplaatsen van andere soorten vleermuizen vastgesteld. Andere soorten vleermuizen zijn alleen overvliegend/foeragerend waargenomen, zonder verblijfplaats-indicerend gedrag. Dit betrof één waarneming van ruige dwergvleermuis op 6 september 2022 en één waarneming van rosse vleermuis op 17 augustus 2022.

Figuur 4.5 Waarnemingen van verblijfplaatsen van vleermuizen.

Functioneel leefgebied

De functionele leefomgeving van de gewone dwergvleermuis omvat het hele netwerk van verblijfplaatsen (o.a. in woningen of andere gebouwen in het dorp), inclusief de vliegroutes en het jachtbiotoop in en rond de verblijfplaats tot een afstand van maximaal enkele kilometers. In de kraamtijd blijven de vrouwelijke gewone dwergvleermuizen dichterbij de verblijfplaats zodat de jongen regelmatig gevoed kunnen worden. Vleermuizen leven in netwerkpopulaties. Op lokaal en regionaal niveau vindt tussen de lokale groepen uitwisseling plaats van individuele vleermuizen (BIJ12, 2017a).

De bomenrij langs de Nijmeegsestraat zou mogelijk als vliegroute in gebruik kunnen zijn. Hier is geen onderzoek naar gedaan, aangezien de bomenrij behouden blijft.

Figuur 4.6 De twee zuidelijke uitvlieglocaties van vleermuizen in de noordelijke schuur.

Het plangebied is mogelijk in gebruik als foerageergebied. Echter gezien het aantal aangetroffen vleermuizen tijdens het onderzoek betreft dit geen essentieel foerageergebied.

4.5 Steenuil

Tijdens het nader onderzoek naar vleermuizen zijn ook diverse waarnemingen gedaan van steenuil. Op 17 augustus 2022 is een steenuil roepend waargenomen, welke reageerde op het geluid afgespeeld door een mobiele telefoon. Op 6 september 2022 is steenuil ook roepend waargenomen. Later op dezelfde avond is na een roep geschenen met een zaklamp, waarbij er drie individuen wegvlogen. De laatste waarneming was echter een stuk ten noorden van het plangebied. Alle waarnemingen betroffen foeragerende individuen. Er zijn geen waarnemingen gedaan van een potentiële verblijfplaats van steenuil.

Tijdens het winteronderzoek zijn de schuren ook onderzocht. In de schuren zijn geen (oude)braakballen of iets vergelijkbaars gevonden, dus tijdens het winterbezoek was er geen rust- of nestlocatie van steenuil of kerkuil in de schuren.

Over het algemeen wordt in de broedtijd overwegend gevoerageerd door steenuil binnen 200 meter van de nestplaats en tot circa 300 meter buiten de broedtijd. Afhankelijk waar de nestlocatie zich bevindt kan het plangebied mogelijk essentieel foerageergebied zijn voor steenuil.

5 Effecten op beschermde diersoorten

Dit hoofdstuk beschrijft de effecten van de voorgenomen werkzaamheden op beschermde soorten. Uitgangspunt voor de effectbepaling is dat rust- en verblijfplaatsen die plekken zijn voor een soort die van essentieel belang zijn voor haar levenscyclus en een onmisbaar onderdeel zijn van het habitat. Om effecten te voorkomen zal de functionaliteit van rust- en verblijfplaatsen gewaarborgd moeten zijn. Waar relevant is in Hoofdstuk 6 aangegeven welke maatregelen in dit kader van toepassing zijn.

5.1 Alpenwatersalamander en kamsalamander

Het plangebied heeft geen betekenis voor alpenwatersalamander, kamsalamander en poelkikker. Effecten zijn op voorhand uitgesloten.

5.2 Marterachtigen

Het woonhuis heeft een betekenis als vaste rust- en verblijfplaats voor steenmarter. Aangezien het woonhuis behouden blijft, blijft in principe ook deze verblijfplaats behouden. Indien echter renovatiewerkzaamheden aan de woning gaan plaatsvinden, is het niet uitgesloten dat de verblijfplaats ontoegankelijk wordt gemaakt of vernietigd. Daarnaast kan sprake zijn van opzettelijke verstoring tijdens deze werkzaamheden.

Het plangebied heeft geen betekenis als vaste rust- en verblijfplaats voor andere marterachtigen.

5.3 Vleermuizen

Het plangebied heeft betekenis voor gewone dwergvleermuis.

Verblijfplaatsen

Er zijn meerdere verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig in de onderzochte gebouwen. Dit betreffen drie zomerverblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis in de meest noordelijke schuur en één paarverblijfplaats van gewone dwergvleermuis naar verwachting in de woning. De woning blijft behouden, waardoor deze paarverblijfplaats ook behouden kan blijven. De schuur wordt gesloopt. Wanneer de schuur gesloopt wordt zullen deze verblijfplaatsen verloren gaan.

Overige functies

Door de voorgenomen nieuwbouw binnen het plangebied aan de Nijmeegsestraat te Gendt zal enig foerageergebied verloren gaan. Echter dit betreft voor geen van de aangetroffen soorten essentieel foerageergebied. In de directe omgeving is veel geschikt foerageergebied aanwezig.

Wanneer de bomenrij langs de Nijmeegsestraat gekapt wordt betekent dit mogelijk een verlies van een vliegroute voor vleermuizen. Hier is echter geen onderzoek naar verricht, aangezien de bomenrij behouden zal blijven.

5.4 Steenuil

Voor steenuil was uit andere rapporten voldoende informatie beschikbaar over de lokale verspreiding (van Eijk & van Proosdij, 2020; Twisk, 2018), waaruit was gebleken dat deze niet in het plangebied voorkomt. Er was daarom geen noodzaak voor nader onderzoek naar steenuil. Wel werd benoemd dat het plangebied van belang is als foerageergebied voor steenuil (Twisk, 2018).

Verblijfplaatsen

Tijdens het nader onderzoek naar vleermuizen werd de steenuil ook diverse keren gehoord en gezien in het plangebied, zowel op 17 augustus en ook op 6 september. Dit betroffen foeragerende individuen. Op basis van de eerdere onderzoeken (van Eijk & van Proosdij, 2020; Twisk, 2018) en de gegevens uit het huidige onderzoek wordt een verblijfplaats van steenuil in het plangebied uitgesloten.

Overige functies

Tijdens het onderzoek is de laagstamboomgaard geheel verwijderd. Dit deel van het plangebied leek echter erg geschikt als foerageergebied voor steenuil. In de omgeving zijn meer geschikte foerageergebieden voor steenuil, zoals andere laagstamboomgaarden en bosranden. In het rapport van Twisk (2018) is één waarneming gedaan ten zuidwesten van het plangebied. Tijdens het onderzoek van van Eijk en van Proosdij (2020) is het gebied naast het plangebied onderzocht en ook de directe omgeving. Daarbij zijn destijds geen waarnemingen gedaan van steenuil.

Het is op dit moment niet bekend waar de steenuil zijn verblijfplaats heeft. Het foerageren vindt in de broedtijd plaats binnen 200 meter van zijn verblijfplaats. Daardoor is het mogelijk dat het plangebied onderdeel is van het essentiële leefgebied van steenuil. Er dient daarom nader onderzoek naar steenuil verricht te worden om vast te stellen of het plangebied essentieel onderdeel is van het leefgebied van steenuil.

6 Beoordeling Wet natuurbescherming en benodigde maatregelen

In dit hoofdstuk staat de toetsing aan de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming centraal alsmede de benodigde maatregelen om de functionaliteit van rust- en verblijfplaatsen te waarborgen.

6.1 Marterachtigen

Vernielen of beschadigen verblijfplaatsen (Wnb art. 3.10.1)

Het vernielen of beschadigen van de steenmarterverblijfplaats wordt voorkomen doordat het woonhuis behouden blijft. Indien door werkzaamheden de verblijfplaats wordt aangetast of ontoegankelijk raakt is sprake van een overtreding van de Wet natuurbescherming. Voor uitvoering van de werkzaamheden is naar oordeel van het bevoegd gezag in dat geval een ontheffing van de Wet natuurbescherming nodig.

6.2 Vleermuizen

Doden en/of verwonden van dieren (Wnb art. 3.5.1)

Doden of verwonden van dieren kan op verschillende manieren voorkomen worden:

1. Gebouwen niet slopen;
2. Werkzaamheden aan de gebouwen uitvoeren in een periode van het jaar dat de verblijfplaatsen niet in gebruik zijn;
3. Wanneer 1 en 2 niet mogelijk zijn moeten de werkzaamheden worden uitgevoerd in combinatie met werende maatregelen, in de actieve periode voor vleermuizen. De dieren in een zomer- of paarverblijf kunnen dan naar een andere locatie uitwijken en daarmee wordt doden en/of verwonden van dieren voorkomen. Overtreding van de Wet natuurbescherming wordt dus redelijkerwijs voorkomen. Preventieve maatregelen moeten altijd onder ecologische begeleiding worden uitgevoerd.

Hoewel er in alle redelijkheid maatregelen worden genomen om het per ongeluk doden van dieren te voorkomen kunnen de maatregelen natuurlijk geen absolute garantie bieden, tenzij er gekozen wordt voor optie 1. Het bevoegd gezag kan daarom een ontheffing nodig achten voor het doden van gewone dwergvleermuizen.

Vernielen of beschadigen verblijfplaatsen (Wnb art. 3.5.4)

Het vernielen of beschadigen kan alleen voorkomen worden door de sloop niet uit te voeren. Wanneer de noordelijke schuur niet gespaard kan worden gaan drie zomerverblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis verloren. De fysieke aantasting van een verblijfplaats van vleermuizen is een overtreding van de Wet natuurbescherming. Voor uitvoering van de werkzaamheden is naar oordeel van het bevoegd gezag een ontheffing van de Wet natuurbescherming nodig.

Opzettelijk verstoren (Wnb art. 3.5.2)

Wanneer er sprake is van optie 3 (zie hierboven), betekent het onvermijdelijk dat er dieren verstoord worden omdat ze gedwongen worden een alternatieve verblijfplaats te zoeken (binnen hun territorium cq. netwerk van verblijfplaatsen in de nabije omgeving). Dit betekent een overtreding van de Wet natuurbescherming artikel 3.5.2, opzettelijke verstoring.

Ook wanneer de schuur wel behouden blijft is er een risico dat er dieren verstoord worden door bijvoorbeeld (bouw)werkzaamheden in de directe omgeving van de schuur. Uitvoering van werkzaamheden in de directe omgeving van de schuur en de woning in de periode maart tot oktober hebben een verstrend effect op vleermuizen die het plangebied gebruiken als foerageergebied of vliegroute, wanneer dit 's avonds gebeurt. Verstoring kan voorkomen worden door de werkzaamheden overdag uit te voeren en geen gebruik te maken van kunstmatig licht. Omdat er echter geen sprake is van een essentieel foerageergebied of vliegroute wordt dit door het bevoegd gezag niet gezien als opzettelijke verstoring (geen overtreding van de wet). Wel wordt vanuit de zorgplicht aanbevolen werkzaamheden overdag uit te voeren.

Zorgplicht (Art. 1.11 van de Wnb)

Voor alle soorten in het plangebied dient rekening te worden gehouden met de Zorgplicht (Art. 1.11 van de Wnb). Voor de vleermuizen kan aan de zorgplicht worden voldaan door de volgende maatregelen te nemen:

Werken bij daglicht (bouwfase)

Verstoring van foeragerende vleermuizen of vleermuizen die de bomenrij langs de Nijmeegsestraat gebruiken als vliegroute kan worden voorkomen door de werkzaamheden in de directe nabijheid van de bomenrij langs de Nijmeegsestraat bij daglicht uit te voeren en geen kunstlicht te gebruiken.

Zorgen voor zo min mogelijk lichtverstrooiing (gebruiksfase)

De bomenrij langs de Nijmeegsestraat moet zo donker mogelijk blijven. Op dit moment wordt de bomenrij langs de Nijmeegsestraat niet direct verlicht; lantaarnpalen staan aan de overzijde van de straat en zijn naar beneden gericht. Lichtverstrooiing van lantaarnpalen of van huizen die gebouwd gaan worden kunnen verstrend zijn voor vleermuizen. Gewone dwergvleermuis en laatvlieger worden aangetrokken door licht, aangezien hier een verhoogd aanbod is van insecten. Op de vliegroute mijden ze echter liever de verlichting (Blake & Hutson 1994; Verboom 1998; Limpens et al. 2004).

Staat van instandhouding

De gewone dwergvleermuis is in Nederland de meest algemeen voorkomende vleermuissoort en komt verspreid over het hele land voor. Ook in de provincie Gelderland is het een zeer algemene soort. Gegevens over toe- of afname van de soort ontbreken (Bij12, 2017a). De aantallen worden geschat op 300.000 tot 600.000 dieren (Ministerie van LNV, 2020a). (Kraam)kolonies zijn in Nederland vooral in gebouwen, in spouwmuren, achter betimmering en daklijsten, of onder dakpannen gevonden. De Rode lijststatus is "thans niet bedreigd". Door tijdig tijdelijke verblijfplaatsen aan te bieden en in de nieuwbouw ook te zorgen voor nieuwe verblijfplaatsen hoeven de werkzaamheden geen afbreuk te

doen aan de staat van instandhouding van gewone dwergvleermuis. Het huidige aanbod aan verblijfplaatsen blijft dan behouden tijdens en na de werkzaamheden (zie ook BIJ 12, 2017a).

6.3 Steenuil

Een essentieel onderdeel van het leefgebied van steenuil kan op basis van dit onderzoek niet worden uitgesloten. De waarnemingen gedaan tijdens het onderzoek in 2022 wijzen op een verblijfplaats in de nabije omgeving, waardoor het plangebied mogelijk essentieel onderdeel is van het leefgebied van steenuil. Door de werkzaamheden zal dit foerageergebied naar verwachting verdwijnen, wat indirect zorgt voor het verdwijnen van de verblijfplaats van steenuil. Dit betreft een overtreding van de Wet Natuurbescherming (wnb art. 3.1.1).

6.4 Overige soorten en soortgroepen

Voor alle soorten in het plangebied dient rekening te worden gehouden met de Zorgplicht (Art. 1.11 van de Wnb) en moet voldaan worden aan de voorwaarden zoals ook beschreven in de quickscan (Janssen, 2021):

Randvoorwaarden voor werkzaamheden in het kader van de voorgenomen ingreep

Het verstoren en vernietigen van vogelnesten die in gebruik zijn moet voorkomen worden om overtreding van verbodsbepalingen te voorkomen. Dit kan door het rooien van beplanting en (voorbereidende) (bouw)werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren. Voor het broedseizoen wordt in het kader van de Wnb geen standaard periode gehanteerd. De lengte en de aanvang van het broedseizoen verschilt per soort. Globaal moet voor het broedseizoen rekening gehouden worden met de periode half maart tot half augustus.

Voor alle soorten geldt dat verstoring hiervan zoveel mogelijk moet worden voorkomen in het kader van de Zorgplicht. Indien tijdens de werkzaamheden grondgebonden zoogdieren of amfibieën of verblijfplaatsen van deze dieren worden aangetroffen, worden maatregelen genomen om te zorgen dat deze dieren niet worden gedood. Er dient zoveel mogelijk één kant opgewerkt te worden om het wegvluchten van individuen te faciliteren. Aangetroffen, maar niet spontaan wegvlochtende dieren – zoals bijv. een opgerolde egel in een bladhoop of passieve amfibieën – dienen zorgvuldig verplaatst te worden naar het meest dichtstbijzijnde geschikte habitat voor deze soort buiten de ingreepzone.

6.5 Ontheffing

Voor de voorgenomen werkzaamheden is een ontheffing Wet natuurbescherming nodig voor het vernielen en beschadigen van verblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis (Wnb art. 3.5.4). Daarnaast is er afhankelijk van hoe en wanneer de werkzaamheden worden uitgevoerd mogelijk een ontheffing nodig voor het doden en/of verwonden van dieren (Wnb art. 3.5.1) en het opzettelijk verstoren (Wnb art. 3.5.2).

Indien door werkzaamheden de verblijfplaats in het woonhuis wordt aangetast of ontoegankelijk raakt is sprake van een overtreding van de Wet natuurbescherming. Voor uitvoering van de werkzaamheden is naar oordeel van het bevoegd gezag in dat geval een ontheffing van de Wet natuurbescherming nodig (Wnb art. 3.10.1).

Door de werkzaamheden zal een mogelijk essentieel foerageergebied van steenuil verdwijnen. Dit betreft een overtreding van de Wet Natuurbescherming (wnb art. 3.1.1). Er dient een nader onderzoek verricht te worden naar het voorkomen van steenuil in de omgeving om zo te onderzoeken of het plangebied daadwerkelijk een essentieel onderdeel is van het territorium van steenuil en zo ja, wat er dan eventueel benodigd is qua compensatie.

6.6 Natuurkansen

Ter compensatie van de natuurwaarden die verloren gaan, zullen compenserende maatregelen getroffen moeten worden. Voor vleermuizen zullen dit naar verwachting vier inbouwkasten, per zomer- of paarverblijfplaats die verdwijnt, zijn. Dit is een wettelijke compensatie. Naast deze wettelijke compensatie zijn er ook diverse kansen voor natuur die meegenomen kunnen worden in de plannen. Zo zijn er mogelijkheden om diverse soorten kasten te plaatsen in de nieuw te bouwen woningen, zoals extra vleermuiskasten, huismuskasten en gierwaluwkasten.

Tevens wordt aanbevolen om inheemse bomen en struiken aan te planten in de wijk. Ook in de particuliere tuinen wordt het gebruik van zoveel mogelijk inheems groen aanbevolen. Een afscheiding kan bijvoorbeeld worden gemaakt met haagbeuk, groene beuk, liguster, maar ook meidoorn is aan te bevelen.

De wateren in de wijk kunnen het beste met een natuurvriendelijke oever worden aangelegd. Indien de ruimte dit niet toelaat, zou ook op enkele locaties een natuurvriendelijke oever kunnen worden aangelegd.

Buiten het plangebied ligt een kans om de bomenrij die langs de Nijmeegsestraat loopt door te trekken langs de Galgendeel, zodat er een goede aansluiting ontstaat richting terreinen die erg geschikt zijn als foerageergebied. Zodoende ontstaat er een betere mogelijkheid als vliegroute voor vleermuizen.

7 Literatuur

- BIJ12, juli 2017a. Kennisdocument Gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*), versie 1.0.
- BIJ12, juli 2017b. Kennisdocument Kamsalamander (*Triturus cristatus*), versie 1.0.
- Blake, D & A. Hutson (1994). Use of lamplit roads by foraging bats in southern England. *Journal of Zoology*, 224: 453 - 462.
- Bouwens, S. 2017, Handreiking Kleine Marters in relatie tot soortbescherming, Provincie Noord-Brabant.
- Craenmehr, J., & P.T. Twisk, 2019. Ecologische quickscan Bestemmingsplanwijziging Vleumingen-West, Gendt. In het kader van de Wet natuurbescherming en Natuurnetwerk Nederland. Rapport RA18069-02, Regelink Ecologie & Landschap, Mheer.
- B. van Eijk & A.S.J. van Proosdij, 2020, Rapportage aanvullend soortenonderzoek Wet natuurbescherming, Vleumingen-West Gendt, grasadvies.
- Janssen, RHA, 2021, Rapportage quickscan Wet natuurbescherming Nijmeegsestraat - Kruisstraat te Gendt, ecocultancy, rapportnummer 15508.003
- Limpens, H, P. Twisk & G. Veenbaas (2004). Met vleermuizen overweg. Brochure uitgegeven door ministerie van verkeer en waterstaat en zoogdierenvereniging.
- Limpens, H.J.G.A. en M.J. Schillemans, 2016. Svl voor vleermuizen bepalen in concrete plangebied methodiek voor staat van instandhouding. Toets 01 2016.
- Twisk, P., 2018. Soortgericht onderzoek steenuil en sperwer Gendt. In het kader van de Wet natuurbescherming. Rapport RA18235-01, Regelink Ecologie & Landschap, Mheer.
- Verboom, B. (1998). The use of edge habitats by commuting and foraging bats. Thesis. IBN scientific contributions 10, University of Wageningen.
- Vleermuisprotocol, 2021. www.netwerkgroenebureaus.nl

Geraadpleegde websites

- NDFF 2020(i) Nationale Databank Flora en Fauna Uitvoerportaal: <https://ndff-ecogrid.nl/uitvoerportaal/secure/index.zul> (geraadpleegd d.d. 14-11-2022)
- http://cdr.eionet.europa.eu/Converters/run_conversion?file=nl/eu/art17/envukhtvq/NL_species_reports_2013-12-09compleet2.xml&conv=354&source=remote#1309

Bureau Waardenburg bv

Onderzoek en advies voor ecologie en landschap

Postbus 365, 4100 AJ Culemborg

Telefoon 0345-512710, Fax 0345-519849

E-mail info@buwa.nl, www.buwa.nl